

SPODNJI OTOK

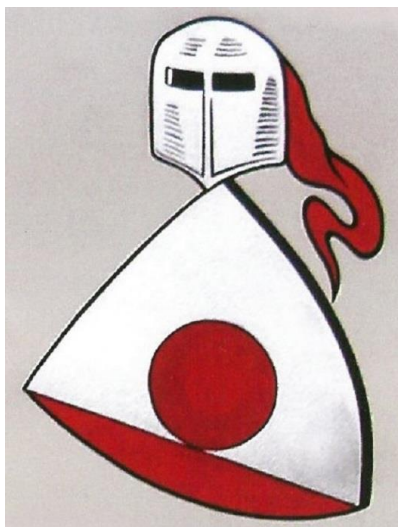
1326 - PRVA OMEMBA SPODNJEGA OTOKA V PISNIH VIRHI

Werd [. . . von Werd . . .] 1326-02-02 (Listina ARS ZL; CKSL; MHDC IX, št. 6)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Werd [. . . ze Werd . . .] 1326-07-25 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

Grb rodbine Otoške, 14. Stoletje
Vir: risba Jure Sinobad (Stara Radovljica)

Listina iz leta 1326 omenja vas Otok kot Werd. Med letoma 1326 in 1331 sta se v vasi naselila Jurij in Nikolaj iz rodu poljskih vitezov in osnovala vsak svojo linijo. Nikolaj je imel dva dvora, enega na Zgornjem Otoku in drugega v Mošnjah, Jurij pa je imel dvor na Spodnjem Otoku. Oba rodova se nista ohranila dolgo. Del rodu se še na začetku vladavine Celjskih omenja v radovljiški okolici. Del rodu pa se je odselil v Ljubljano.

Vir: wikipedija

1331

Werd [. . . von Werd . . .] 1331-04-21 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1343

Nidernwerd [. . . ze Nidernwerd . . .] 1343-10-19 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1346

Werd [. . . von Werd . . .] 1346-04-04 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1347

Werde [. . . auz dem Werde . . .] 1347-11-04 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1350

Werd [. . . von Werd . . .] 1350-06-09 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1352

Werd [. . . von Werd . . .] 1352-11-30 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1354

Werd [. . . von Werd . . .] 1354-08-28 (Listina ARS ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1364

Werd [. . . von Werd . . .] 1364-05-16 insert 1467-01-28 (Listina NŠAL ZL; CKSL)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1367

Werth [. . . Werth . . .] 1367-09-13 (Richter 1822, str. 466)
Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1370

Nider Werdlen [. . . ze niderm Werdlen cze Vels . . .] 1370-07-04 (Listina ARS ZL;
CKSL; GZL VII, št. 41)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1373

Werth [. . . Werth . . .] 1373-02-20 (Richter 1822, str. 466)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1379

Werd [. . . von Werd . . .] 1379-05-09 (Listina HHStA AUR; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1405

Werd [. . . filialis ecclesie sancti Johannis in Werd . . .] 1405-03-27 (BCUMs. 892/V, f. 5'; Otorepec 1995, št. 1444)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1413

Berd [. . . filialis ecclesie . . . sancti Johannis in Berd . . .] 1413-09-23 (Listina ARS ZL; CKSL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1421

Nyderwerd [. . . Nyderwerd . . .] 1421-05-04 (Listina NŠAL ZL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1436

Werd [. . . zwischen den dorffern Dermtsch vnd Werd . . .] 1436 (FK Celje I, f. 12)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1467

Werd [. . . von Werd . . .] 1467-01-28 (Listina NŠAL ZL)

Vir: SHT – Kranjska (zrc.sazu, 2016)

1817

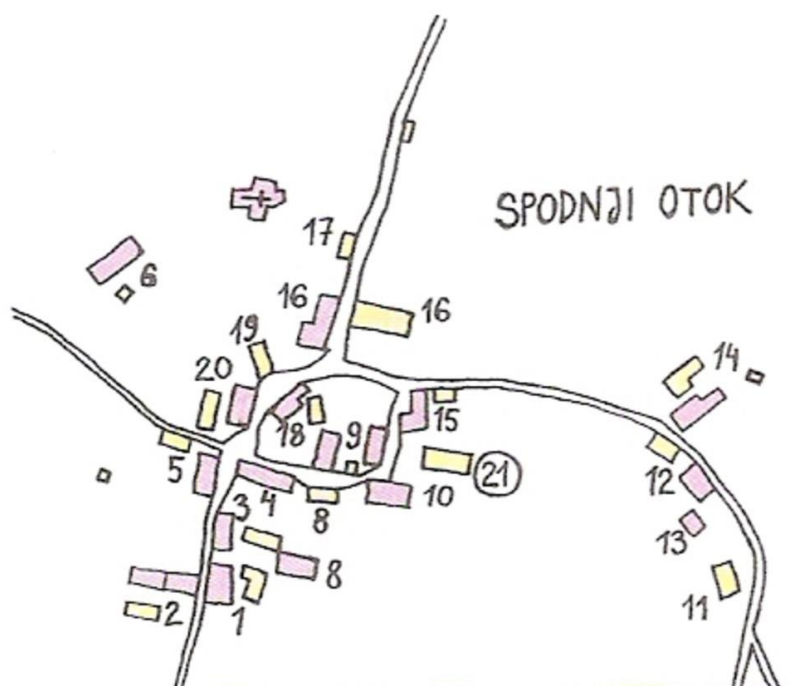
Podobčina Otok. Glavne občine v Ljubljanskem okrožju (1817-1848): 42. Radoljica s 3078 dušami; podobčine: Hraše, Žerovnica, Zabreznica, Doslovče, Lancovo, Radoljica, Predtrg, Nova vas; 43. Begnje s 3208 dušami; podobčine: Zapuže, Begnje, Otok, Mošnjje, Brezje, Ljubno, Leše, Srednja vas; 44. Kropa s 2879 dušami; podobčine: Kropa, Kamna Gorica, Češnica, Dobrava, Zaloše.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 25. 4. 1866

1826

Zgornji in Spodnji Otok, FK 1826 / Vir: arhiv Tine Jarc

Hiše na Spodnjem Otoku, FK 1827
Vir: Dežela (Jure Sinobad)

Spisek lastnikov hiš in hišna imena – Spodnji Otok (FK 1826 / RFK 1868):

NEOŠTEVILČENO: podružnična cerkev sv. Janeza Krstnika

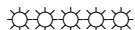
1 Čuk Mihael – SPENDOU	Vovk Franc - ŠPENDAV
2 Tonejc Janez – VOVK	Tonejc Anton - VOVK
3 Jurgele Jurij – POŽLEP	Jurgele Anton - POŽLEP
4 Mlakar Jožef – VORU	Mlakar Matevž - VOREL
5 Arih Valentin – BERBALČ	Arh Mina - BERBALČ
6 Klander Jurij – KLEMENČK	Klander Janez - KLEMENC
7 Številke ni v seznamih iz 1826 in 1868!	
8 Mencinger Janez – MIŠNA	Mencinger Jaka - MIŠNA
9 Čop Jožef – BRANOVC	Kosel Jur - BRANOVC
10 Klemenc Jožef – KRAL	Klemenc Jožef - KRALJ
11 Klander Gašper – KOVORETAR	Klander France - KOVORETAR
12 Avsenek Simon – OSENEK	Knafelj Janez - AVSENEK
13 Tonejc Marko – JOŽEK	Tonejc Matevž - JOŽEK
14 Blažič Martin – TOMAŽEK	Muli Andrej - ZAHOVC
15 Pristov Peter – OVČAK	Pristavc Mihael - OVČAK
16 RossmanJurij – MATIČK	Rozman Matevž - MATIČK
17 Rossman Jurij – MATIČK	Rozman Matevž - MATIČK
18 Janc Jožef – MAČIC	Pogačar Jožef - MAČIC
19 Meglič Janez – TIŠLER	Meglič Urša - TIŠLER
20 Knafel Andrej – KNAFEL	Vjester Janez - KNAFEL
21 Klemenc Jožef – KRAL	Šušteršič Pavel - PAVEL
22 Jurgele Matevž – BROSC	Jurgele Andrej - BROC

Danes slišimo tudi ime PR' BROŠČAR.

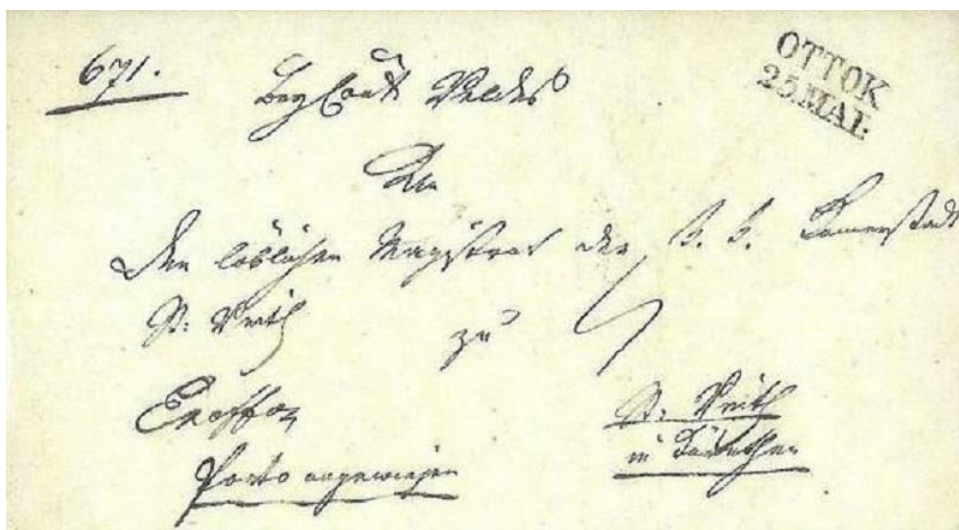
Zgrajeno v letih 1826-1868:

23 Mencinger Matjaž - MENCGER, nova hiša
Nekdanja gostilna "Žababirt".

Vir: Dežela (prepis iz franc. katastra – Jure Sinobad)

1839

Poštni žig Otok, 1839 / Vir: Philadira

1866

Župan Mošenj – Avsenek iz Otoka. Iz Kranjskega (volitve novih županov). C. k. deželna vlada naznanja, da so volitve novih občinskih (srenjskih) odborov na Kranjskem dovršene. Novi župani v okraji Radoliškem: V Radolici Hijacint grof Thurn-Valsassina, v Lescah Matevž Brencce, v Begnjah Matija Kralj, v Lancovu Jern. Volk iz Brd, v Kamnigorici Albert Kapus vitez Pihelsteinski, v Kropi Janez Zupan, v Ovsišči France Stritih iz dolenje Dobrave, v Mošnjah Jan. Avsenik iz Otoka, v Predtrgu France Lotrič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 17. 10. 1866

1867

Iz Otoka (Očitna zahvala). Se srčno radostjo pozdravili smo v »Novicah« 17. pr. m. iz Kroke poslano očitno zahvalo do sl. deželnega odbora v belej Ljubljani zaradi prepotrebne razpošiljanja stenografičnih zapisnikov našim zapuščenim občinam. Hvala Vam, vrli Kroparji, da ste ravno Vi prvi javno sprožili blago misel, koja je gotovo uže dolgo tlela v vsacem poštenem sercu.

Z Vašo zahvalo sl. deželnemu odboru tudi mi tu očitno svojo prisrčno strinjamo s preponižno prošnjo, naj bi slav. dež. odbor blagovolil stenografične zapisnike od

vsake seje – prej ko mogoče nam sproti pošiljati, da po tej poti precej lahko natančno izvemo važne obravnave svojih zastopnikov, o čemur nam časniki le površno ali pa – če jim bolje kaže – še celo inostransko donašajo. – Naši pogumni narodni poslanci naj so pa prepričani, da bodo njihove trudapolne prizadeve kmalu obrodile obilen sad – ponosno narodno zavest v javnosti in pravo politično zrelost! – Slava!

Občina mošenjska v Otoku, 4. maja 1867. / Janez N. Avsenek; župan, Tomaž Grilec, Matej Ambrožič.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 15. 5. 1867

1883

Požar v Sp. Otoku. 18. aprila. [Izv. dop] Sinoči ob 11. uri nas je zvonenje v Mošnjah in v Otoku vzbudilo iz spanja. Klic: Gori, gori, pri Volku v Spodnjem Otoku! je vse sosede hitro na noge spravilo. Na jedenkrat sta bili dve hiši v ognju. Nevarnost bila je za celo vas velika, ker so poslopja blizo vkupe in vsa s slamo pokrita. Posrečilo se je pa vender, da so ljudje, ki so res delali na vse pretege, moški na strehi tretje hiše, ki se je bila tudi že unela, ženske pa s tem, da so vodo nosile, ogenj pretrgali in da ni bilo večje nesreče. Prihitela je tudi naglo Radovljiška in Begunjska požarna straža, ki sta se obe hrabro obnašali in še marsikaj obvarovali. Izrečena bodi obema živahna pohvala!

Posebno junaško obnašali so se: Janez Muhovec, cestni čuvaj; Andrej Zupan, kovač; Andrej Brejc; Janez Lotrič; Lorenc Pristavec; Janez Pristavec in Podvinski hlapec France.

Pogorelo je dvema posestnikoma razen živine vse. Tretjemu so "cimper" zrušili, da se je ogenj pretrgal. Žalibog ni bil nobeden zavarovan. Kdo je bil te nesreče kriv, se ne ve.

Da bi ta nesreča ljudi spametovala, da bi se zavarovali proti ognju!

Vir: Slovenski narod, 20. 4. 1883

1892

Župan Mošenj – Jurgele iz otoka. V Mošnjah je izvoljen županom Andrej Jurgele iz Spod. Otoka, svetovalci so J. Finžgar z Brezij, J. Cvenkelj iz Ljubnega in J. Rozman iz Prapreč.

Vir: Slovenec, 1. 7. 1892

Občinske volitve. V Mošnjah v radovljiškem okraju je izvoljen županom Andr. Jurgele iz Spod. Otoka, za svetovalce pa gg.: J. Finžgar iz Brezij, J. Cvenkelj iz Ljubnega in J. Rozman iz Prapreč.

Vir: Kmetijske in rokodelske novice, 3. 6. 1892

1893

Uradne vesti c. kr. kmetijske dražbe kranjske. Seja glavnega odbora dne 18. septembra 1893. Novi člani: ... Rozman Ignacij, posestnik v Prapročah pri Lešah; Vester Janez, posestnik na Spodnjem Otoku; Mihelič Janez, posestnik v Vošah; Avsenek Matevž, posestnik v Vrbnjah; Cvenkelj Franc, posestnik v Piračici; Finžgar

Jožef, posestnik in gostilničar na Brezji; Janc Lovrenc, posestnik in cerkovnik v Mošnjah; Prešeren Andrej, posestnik v Gorici; Pangerc Janez, posestnik v Vrbnjah; Klander Franc, posestnik v Gorici; Ratar Gašper, mlinar v Mošnjah; Mežnarec Jožef, posestnik v Mošnjah; Kleindienst Jožef, posestnik v Gorici; Pogačnik Valentin, posestnik v Mošnjah; Vovk Lovrenc, posestnik na Černivci; Papler Anton, posestnik v Vrbnjah; Janc Anton, posestnik v Vrbnjah; Pogačar Franc, posestnik v Zgor. Otoku; Resman Franc, posestnik v Gorici; Resman Janez, posestnik v Gorici; Florijančič Meta, gostilničarica na Zgor. Otoku; Zupan Andrej, kovač na Zgor. Otoku; Rozman Ignacij, učitelj v Mošnjah; Jerina Matevž, posestnik na Spod. Otoku; Mencinger Jože, posestnik na Spod. Otoku; Tonejec Jože, posestnik na Spod. Otoku; Jurgele Andrej, posestnik in župan v Mošnjah; Globočnik Andrej, posestnik v Mošnjah; Čeč Martin, posestnik v Brezji;

Vir: Kmetovalec, 30. 9. 1893

1903

Umrla je dne 29. decembra m. l. gospa Jerica Rozman, rojena Gabrijelčič, posestnica in gostilničarica v Spodnjem Otoku pri Brezjah. N. v m. p.!

Vir: Gorenjec, 3. 1. 1903

Opr. št. A 399/2/5 **Oklic.** (677—1)

Na prošnjo priglšenih dedičev dovoljuje se prostovoljna javna dražba v zapuščino **Jerje Rozman iz Spodnjega Otoka št. 23** spadajočega posestva vlož. št. 140 kat. obč. Otok, obstoječega iz zidane hiše št. 23, v kateri se je izvrševal gostilniški obrt, z gospodarskim poslopjem, dveh njiv, treh travnikov in štirih gozdov. — S hišo vred prodaja se za gostilniški obrt namenjena priprava in pohištvo.

Posestvo se izkličje za 10.000 K in se ponudbe pod izključno ceno ne sprejmejo. Tabularnim upnikom ohranijo se njih zastavne pravice brez ozira na visokost kupnine.

Prodajalci pridržje si pravico, prodajo v osmih dneh odobriti.

Kupnina se ima položiti v sodne roke.

Pogoji dražbe leže tUSDno v vpogled.

C. kr. okrajna sodnija v Radovljici, odd. I.
dne 2. marca 1903.

Slovenski narod, 7. 3. 1903

Opr. št. A399/2/5. ; **Dodatek** (718)

k tusodnemu oklicu od 2. marca 1903 A 399/2/5.

Prostovoljna dražba zapuščine **Jerice Rozman**, vlož. št. 140 kat. obč. **Otok**, se bode vršila

dné 9. aprila 1903

pričenši ob 9. uri dopoludne na lici mesta v **Spodnjem Otoku št. 23.**

C. kr. okrajna sodnija v Radovljici, odd. I.
dne 10. marca 1903.

Slovenski narod, 12. 3. 1903

Comment [r1]:

1904

Posestvo naprodaj. Hiša, vrt in njiva. — Več pove lastnik Matija Meglič, Sp. Otok pri Mošnjah, Gor.

Vir: Domoljub, 16. 6. 1904

1905

Vodovod na Brezju. Sloveča božja pot Brezje na Gorenjskem dobi v bližnji prihodnosti svoj vodovod. Načrte za to prepotrebno napravo izdelal je tukajšnji inženir R. Lachnik. Troški, h katerim naj bi prispevala tudi država in dežela, proračunjeni so na 150.000 kron. Vodovod služil bo vasem Brezje, Črnivec, Noše, Otok, Dvorska vas, Dobropolje, Mošnje, Vrbnje in Gorica.

Vir: Slovenec, 20. 12. 1905

Vodovod na Brezjah. Brezje, ki trpe zelo vsled pomanjkanja dobre pitne vode, dobe v bližnji bodočnosti svoj vodovod. Načrte za ta vodovod je izdelal ljubljanski inženir R. Lachnik. Troški, h katerim naj bi prispevala tudi država in dežela, so proračunjeni na 150.000 K. Vodovod bo služil vasem: Brezje, Črnivec, Noše, Otok, Dvorska vas, Dobro polje, Mošnje, Vrbnje in Gorica ter bo oddaljen 14 kilometrov od rezervarja radovljiškega vodovoda.

Vir: Gorenjec, 23. 12. 1905

1906

Usodna prilika. Imam dvojno posestvo, eno v Mošnjah drugo v Spodnjem Otoku; prodam eno ali drugo, s posetvijo ali brez nje pod prav ugodnimi pogoji. Obširnejša pojasnila daje Matija Meglič, v Spodnjem Otoku st. 6.

Vir: Domoljub, 5. 1. 1906

1908

Osmrtnica Jerica Gabrijelčič-Rozman, januar 1908
Vir: digitalni arhiv Branislav Šmitek

Pasji kontumac je razglašen nad občinami Lesce, Begunje, Predtrg, Radovljica in nad vasmi Brezje, Globoko, Gorica, Dobrepolje, Dvorska vas, Mošnje, Noše, Zgornji in Spodnji Otok, Posavec, Črnivec in Vrbnje občine Mošnje ter Smokuč občine Breznice.

Vir: Gorenjec, 22. 8. 1908

1909

Posestvo je naprodaj v Spodnjem Otoku pri Brezjah. Hiša v dobrem slatin, polja za 10 mernikov posetve. Z domačim pridelkom se redita 2 kravi in 2 prašiča. Poizve se pri Fr. Zalogarju, organistu v Mošnjah, p. Radovljica.

Domoljub, 9. 9. 1909

Izmed dveh posestev se proda eno in sicer ono v Mošnjah. Več se izve pri lastniku Matiji Megliču, Spod. Otok 6, pošta Radovljica.

Domoljub, 25. 11. 1909

1910

† **Oče in hči Mlekuž.** Mošnje. 11. t. m. smo spremili k večnemu počitku J. Mlekuž, p. d. starega Kralja iz Spod. Otoka. Dan preje, pod noč je prišla z drugimi sorodniki tudi njegova najstarejša hči Mina, omožena Milič iz Primorskega k pogrebu. Par korakov pred Kraljevo hišo se je pa sesedla, zadeta od kapi in umrla. Dan po očetovem

pogrebu smo jo pokopali poleg očeta. Rajnica zapušča dva otročiča, mož pa živi neznano kje v Ameriki. Bog tolaži sorodnike!

Vir: Domoljub, 21. 4. 1910

1912

Za pet let se na v najem leno posestvo na katerem se redi 4 živine, in 6 prešičev. Leži vse ob državni cesti v Sp. Otoku. Več pri Franc Zalogar, organist v Mošnjah, pošta Radovljica.

Vir: Domoljub, 7. 3. 1912

1913

Umrli je v Ljubljani g. ces. svetnik Ivan Murnik po dolgem bolehanju. Rojen je bil v Otoku pri Radovljici. Bil je dlje časa državni in deželni poslanec in deželni odbornik. Bil je vedno narodno - napreden, pravi »Narod«, kar pa ni res.

Vir: Gorenjec, 24. 1. 1913

V Mošnjah so bile v torek dne 17. junija županske volitve. Zopet je bil za župana izvoljen g. J. Resman iz Gorice. Njegovi svetovalci pa so: gg. Anton Frelj z Brezja, Silvester Pangerc iz Sp. Otoka, Gogala Franc iz Dvorske vasi, Avsenek Anton iz Vrbenj, Arh Jožef s Podvina in Šušteršič Jožef iz Črničca.

Vir: Gorenjec, 20. 6. 1913

1915

Električni tok v Predtrgu in Radovljici. Deželna elektrarna na Završnici. Doslej je električni tok napeljan v sledeče, kraje: Bled okoli jezera, Radovljica, Brezje, Mošnje, Zgornji in Spodnji Otok, Vrbnje, Gorica, Predlog, Lesce, Hlebce, Zapuže, Breznica, Smokuč. Dosloviče, Selo, Žirovnica, Vrba, Zgornje in Spodnje Gorje, Podhom in Zasip.

Vir: Domoljub, 21. 10. 1915

1918

† **Ivan Pristavec.** Iz Spodnjega Otoka pri Radovljici. Dne 6. julija je prišel na dopust za pet dni Ivan Pristavec, da pomaga sestri pri košnji; dne 8. julija je pridno delal; 11. julija mu že zvonil. Pokoj njegovi duši!

Vir: Domoljub, 18. 7. 1918

1925

Otok. Na praznik 29. junija smo imeli krasen shod naše stranke. Visoki gospodje demokratije so se cel teden pripravljali, kako bi shod onemogočili. Na koncu jim je vendar srce padlo v hlače, pa so poslali na shod samo zastopnika radovljiške

gospode. Toda g. Langus ni prišel ves čas do sape, šele po končanem shodu, ko si je dal korajžo s par močnimi požirki, je svečano izjavil, da noben človek ni sam od sebe in brez greha, pa je tudi on sam postal to, kar je od gorenjskih šum in rud.

Vir: Kmetijski list, 15. 7. 1925

Župan Mošenj – Pangerc iz Otoka. Novi župan. Občina Mošnje je po dolgem času zopet prešla v tabor SLS. Izvoljen je za župana g. Silvester Pangerc, posestnik s Spodnjega Otoka. Svetovalci so vsi pristaši SLS.

Vir: Domoljub, 6. 8. 1925

1934

Zg. in Sp. Otok. Kot vsako leto je bila tudi letos na dan žegnanja ob 10 sv. maša v mali zgodovinski ceikvici sv. Janeza Krstnika na prijaznem gričku na Otoku. To žegnanje pa ni bilo glede mašnika nič kaj prijetno in bi se lahko domačini malo bolje izkazali.

Ta teden so pričeli širiti državno cesto na malem ovinku konec Zg. Otoka. S tem širjenjem pa je poleg bližnjih sosedov najhuje prizadet kovač g. Kristan, ker so mu s tem odvzeli potrebni prostor poleg hiše, kamor so zategovali vozove in druge reči, ki spadajo v njegov delokrog.

Vir: Gorenjec, 29. 9. 1934

1935

Mošnje / Spodnji Otok. Naš evharistični križ stoji na Otoku, na najprimernejšem prostoru v župniji. Prostor mu je določil g. Silvester Pangerc, ki je dal zanj najlepši mecesen iz svojih umno urejenih gozdov. V dveh svetlih barvah sta ga prepleskala g. Gabriel Arh in Janez Rihtaršič. Barve in električno razsvetljavo sta oskrbela s prispevki mnogih prijateljev križa gg. Jože Arh in Jakob Resman. Pevski zbor pripravlja g. organist Josip Heybal za slovesni blagoslov, ki bo na cvetno nedeljo zvečer. Ob 7 odhaja procesija s prižganimi svečami iz mošenjske v otoško cerkev in nato h križu. V slučaju slabega vremena bo blagoslovitev na veliko noč.

Materinska proslava. Naše deklice so 23. marca svoje matere počastile z lepo uprizorjeno igro »Dve materi«. Dobile so pri skrajno nizki vstopnini (2-5 Din) 170 Din in jih poslale za evharistični kongres.

Vir: Gorenjec, 13. 4. 1935

Mošnje / Spodnji Otok. Evharistični križ. Ker je na cvetno nedeljo deževalo, bomo evharistični križ blagoslovili na veliko noč zvečer. Začetek ob 19 v Mošnjah. Povabljeni so tudi vse sosednje župnije. Če bo deževalo, pa naslednji dan. Svečke se bodo dobile pri cerkvi.

Vir: Domoljub, 17. 4. 1935

Mošnje / Spodnji Otok. Evharistični križ. Na veliko noč zvečer smo blagoslovili na prijaznem otoškem griču evh. križ. Slovesnost je poviševala na novo napeljana električna luč v cerkvi in na križu, bengalična razsvetljava, streljanje s topiči, zastave na vseh hišah, do en tisoč lučk v rokah mož in žen, mladeničev in deklet, šolarjev in

najmlajših otrok, dva resna govora podvinskega oskrbnika in mošenjskega kaplana, lepe pesmi mošenjskih in breških pevcev in nastop domačih gasilcev. Križ je blagoslovil domači župnik v spremstvu begunjskega župnika in štirih frančiškanov. Slavje so mnogoštevilno počastili sosednji Radovljičani, Begunjci, Leščani, Lešani, Dobravci in drugi — V svetovno znani Lurd ne moremo. Bomo pa hodili tri dni v domači Lurd — na Brezje k svetim mašam. Obiskali ga bomo tudi prav za sklep na belo nedeljo popoldne s procesijo, ki se začne po mošenjskih litanijah in se konča do breških litanij, ki so ob štirih.

Vir: Domoljub, 25. 4. 1935

Lučke na Otoku. Evharistični križ. Na veliko noč zvečer smo v najlepšem vremenu blagoslovili na prijaznem otoškem griču evharistični križ. Slavje je poviševala na novo vpeljana električna luč v cerkvi in na križu, bengalična razsvetljava, tisoč lučk v rokah starih in mladih, streljanje, potrkavanje, zastave na vseh hišah, dva govora podvinskega oskrbnika in mošenjskega kaplana, lepe pesmi breških in mošenjskih pevcev in lep nastop domačih gasilcev. Križ je blagoslovil mošenjski župnik v spremstvu begunjskega župnika in štirih frančiškanov. Slovesnost so mnogoštevilno počastili sosedni Radovljičani, Begunjci, Leščani, Lešani, Dobravci in drugi. Otok še ni imel nikoli toliko lučk, duš krščanskih tudi ne — turških je pa bilo morda več. Ker ne moremo v Lurd, bomo za sklep svetega leta hodili na Brezje k svetim mašam in sveto leto na belo nedeljo popoldne zaključili z zadnjo svetoletno procesijo in zahvalnico.

Vir: Gorenjec, 27. 4. 1935

1937

Spodnji Otok, 122-22-20-1-1. Sr so du žand zdr fin žel pTt Radovljica 4 km, o š žup Mošnje 2 km. Nm 513 m. Gručasta vas v. od drž. ceste in Otoškega grabna. Ob njem precej širok pas plodnega polja, drugod zvečine smrekov gozd. Kmetijstvo kot v Mošnjah, nezatna obrt. Odcep pešpoti na Brezje. Podr. cerkev sv. Janeza Krst. je bila v dobi turških napadov obdana s taborskim obzidjem. Po tradiciji zvoni tu poldne že ob 11. uri radi tega, ker je ob priliki turškega napada začel zvon sam zvoniti, česar so se Turki prestrašili in zbežali. V reformacijski dobi so se tu zbirali protestanti. Cerkev hrani figuralno slikan lesen strop iz ok. 1530, delo Jerneja iz Loke; freske na fasadi zakriva streha nad lopo.

Vir: Krajevni leksikon Dravske banovine, 1937

† **Ljudmila Arh.** Pokopali smo, dne 19. II. 1937, 77 letnega vrlega posestnika Benedičič Franca iz Globokega in dne 21. II. 27 letno mamico treh otročičev Arh Ljudmilo s Sp. Otoka 5, Oba pogreba sta bila za naše razmere izredno lepa.

Vir: Gorenjec, 27. 2. 1937

1938

Vajenca za čevljarstvo obrt – hrana in stanovanje v hiši – sprejme Pangerc Jože, Sp. Otok, Radovljica.

Vir: Domoljub, 27. 4. 1938

† **Andrej Brinšek.** Do smrti ga je povozil. Avto seveda! Samski delavec, 33 letni Andrej Brinšek, stanujoč na Sp. Otoku, občina Mošnje pri Radovljici, se je ono nedeljo vračal z Brezij domov proti Mošnjam. Med potjo je mimo pridrvel neznan avtomobilist, ki je Brinška podrl na tla in ga vrgel v obcestni jarek. Dobil je hude poškodbe po glavi. Prebita mu je bila lobanja in je dobil pretres možganov. Z avtom so ga takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer jo Brinšek poškodbam podlegel.

Vir: Domoljub, 18. 8. 1938

† **Andrej Brinšek.** Dne 9. avgusta je bil ob 6. uri zvečer na tukajšnjem farnem pokopališču pokopan 33 letni Andrej Brinšek iz Sp. Otoka. Imenovani je bil delavni član gasilske čete v Mošnjah in je z nekaterimi gasilci prostovoljno pomagal na kmečkem taboru, ki se je vršil v nedeljo 7. avgusta na Brezjah. Ves dan je vestno vršil odkazano mu službo in je s prav posebno vnemo pomagal ranjencem, ki so se ponesrečili s tovornim avtomobilom, kakor bi slutil, da bo isto pomoč sam potreboval čez nekaj ur. Ko je bil veličastni tabor končan in so se ljudje razšli so se na svoje domove vrnili tudi tukajšnji gasilci. Pokojni Brinšek se je z Brezij odpeljal na svojem kolesu. Pri Podvinu, kjer zavije cesta v Mošnje, je v trenutku, ko je hotel kreniti proti Mošnjam pridrvel avto in podrl fanta tako nesrečno, da je poškodbam kmalu po prevozu v ljubljansko bolnico umrl. Nekateri člani gasilske čete so na svoje stroške, ne na račun gasilske čete, poskrbeli za prevoz trupla v domačo faro in tudi za lep pogreb, katerega so je kljub močnemu nalivu udeležila gasilska četa v polnem številu in tudi več drugih ljudi, ki so ljubili pokojnika in sočustvujejo s težko prizadeto družino. Tako je bilo! Kdo bi si torej radi te nesreče, ki je ni zakrivila niti gasilska četa in ne ponesrečenec upal dolžiti gasilsko četo češ, da je ona kriva Brinškove smrti? In vendar so se pojavili umazani in brezvestni obrekovalci, ki razširjajo po občini, fari in med domačimi laži, da so ga tovariši gasilci sami zapeljali v smrt. Celo pred krsto se je vstopil fantalin in oziraje se na mrliča govoril kropilcem: »Umorili so te. Ubili so te, prevaran si bil in zapeljan od črnih (?)«. Vemo, kdo so ti, ki hočejo z brezvestnimi intrigami oblatiti poštene člane in tudi vemo, zakaj proti lastnemu prepričanju, da gasilske čete tukaj ne zadene nobena krivda, mečejo nanjo tako ogabne klevete. Toda, vedite vi vsi, ki si laži izmišljate, in vi, ki jih s slabim namenom okrog raznašate, da gasilska četa v Mošnjah ne more in ne sine k temu molčati. Toliko javnosti v vednost, kaj je resnica, klevetnikom pa v resen opomin, da si bodo gasilci pri oblasteh poiskali zadoščenje, ako bo kdo klevete še nadalje razširjal in z njimi vznemirjal poštene ljudi! / Gasilska četa Mošnje.

V zgornjem članku jo omenjeno, da so mošenjski gasilci sami na lastne stroške poskrbeli za prevoz in pogreb tragično preminulega gasilca Brinška. Mnogi vneti gasilci in prijatelji Gas. čete so takoj z večjimi prispevki priskočili na pomoč, vendar pa veliki stroški še nikakor niso kriti, zato prosimo vse dobro misleče, da priskočijo z denarnimi prispevki na pomoč. Vsem, ki so že in ki še bodo storili to plemenito delo, iskrena hvala!

Vir: Gorenjec, 20. 8. 1938

† **Ana Pangerc.** Posestniku Pangercu Silvestru iz Sp. Otoka je komaj po enem letu srečnega zakona nenadoma umrla mlada žena in skrbna gospodinja Ana. Vsem težko prizadetim naše iskreno sožalje, dobri Jurčevi Ani pa bodi Bog bogat plačnik!

Vir: Domoljub, 31. 8. 1938

Procesija z baklami. Dne 16. t. m. bomo imeli v Mošnjah dan priprave na kongres Kristusa Kralja. V ta namen bodo ob 8. uri zvečer pete litanije v župni cerkvi v Mošnjah, nato pa procesija s prižganimi bakljami k evharističnemu križu na Otok. Tu bomo slišali par govorov o pomenu kongresa. Farani mošenjske župnije iz Mošenj, kakor tudi z Brezij in drugih krajev so vljudno vabljeni, da se te lepe slovesnosti v črni večjem številu udeležijo!

Vir: Gorenjec, 15. 7. 1939

Procesija z baklami. V nedeljo smo imeli v naši fari dan priprave na kongres Kristusa Kralju. Ob 8. uri zvečer so bile litanije v lepo prenovljeni župni cerkvi v Mošnjah zatem pa se je formirala dolga procesija z bakljami k idilični cerkvi na Otoku. Kako veličasten je bil pogled na to gorečo kačo, ki se je med slovesnim zvonjenjem zvonov in petjem verskih pesmi vila proti otoškemu gričku! Tam smo se ustavili pred evharističnim križem, ki je bil ves okrašen in slavnostno razsvetljen. Globoko v dušo segajoče govore sta imela g. P. Otmar Postner in bogoslovec g. Šivic Ludovik. S petjem pesmi »Povsod Boga« je bila ta prisrčna slovesnost končana. Bog daj, da bi tudi naša prireditev pripomogla k temu, da bi kongres obrodil bogate sadove!

Vir: Gorenjec, 22. 7. 1939

1940

† **Viktor Tonejc.** V Otoku pri Mošnjah je v sredo umrl znani kranjski tapetnik Viktor Tonejc v starosti 33 let. Pred nekaj dnevi je bil v ljubljanski bolnici operiran na slepiču, toda nastopile so komplikacije in malo pred smrtjo so ga pripeljali domov, kjer je izdihnil svojo dušo. Pogreb se je vršil danes zjutraj na pokopališče v Mošnjah in se ga je udeležilo tudi lepo zastopstvo obrtnikov iz Kranja.

Pokojni Tonejc jo prišel v Kranj l. 1933 iz Št. Vida in se je kljub svojemu skromnemu začetku kmalu uveljavil v Kranju kot priznan in spreten tapetnik, kakršnega smo v Kranju pogrešali. Kot obrtnik je vršil svoje delo zelo solidno in pošteno in si je kmalu ustvaril po Gorenjskem in v Kranju širok krog odjemalcev, ker je bil v svoji stroki res zelo izvežban. Tudi v krogu obrtniških tovarišev je bil zelo priljubljen, saj je sodeloval pri vseh obrtniških razstavah in v društvu »Slovenskih obrtnikov«. Obrtniške vrste so z njim v Kranju izgubile močno oporo. Po naravi je bil mirnega blagega značaja. Pred dobrim letom se je poročil in zapušča v žalosti mlado ženo.

Naj dobri Viktor počiva v Bogu, preostalim pa naše iskreno sožalje.

Vir: Gorenjec, 18. 5. 1940

† **Viktor Tonejc.** Otok pri Mošnjah. Tu je umrl kranjski tapetnik Viktor Tonejc v starosti 35 let. Pred dnevi je bil v ljubljanski bolnišnici, kjer je bil operiran na slepiču, pa so nastopile posledice, katerim je mladi mož podlegel. Prepeljali to ga na pokopališče v Mošnje. Pred letom se je poročil in sedaj zapušča mlado vdovo. Naj dobri Viktor počiva v miru.

Vir: Domoljub, 22. 5. 1940

1944

Zlato sv. mašo bo daroval na četrto nedeljo v juliju na Otoku pri Brezjah nabožni pisatelj župnik g. Bleiweis Franc. Bog ohrani g. jubilanta, zglednega duhovnika do skrajnih mej človeškega življenja.

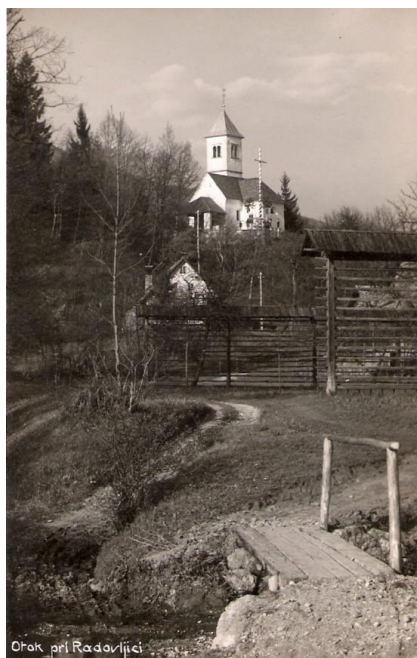
Vir: Domoljub, 19. 7. 1944

PRED 1950

Spodnji Otok, pred 1950

Vir: Fara Mošnje ...

Cerkev na Spodnjem Otoku
Vir: DAR

1954

Pozicija Spodnjega Otoka, 1954
Vir: Selanov reliefni zemljevid

1974

Neprimerna hitrost. Na cesti tretjega reda v bližini vasi Lancovo se je v nedeljo, 14. aprila, ob 22.30 pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Silvester Pangerc (roj. 1940) s Sp. Otoka je z neprimerno hitrostjo vozil proti Kamni gorici. V levem ovinku v bližini Lancovega je avtomobil zaneslo v desno pobočje, nato se je avtomobil prevrnil najprej na streho, nato pa je obstal na kolesih. Voznik in sopotnik Vladimir Goreč iz Leš sta bila v nesreči lažje ranjena. Škode na vozilu je za okoli 15.000 din.

Vir: Glas, 17. 4. 1974

1983

BALKONSKA VRATA 220x80, OKNO 180 x 140, ŠOTOR za 4 osebe, šotorsko PRIKOLICO brako, staro 3 leta, avto NSU 1200 C, prodam. Silvester Pangerc. Sp. Otok 1, Radovljica.

Vir: Glas, 1. 7. 1983

2005

Kjer ob enajstih zvoni poldne. Najmanjša krajevna skupnost v radovljiški občini, KS Otok, je praznovala prvi krajevni praznik. Kot je povedal predsednik sveta KS Jože Bešter, so si izbrali 24. junij, ko praznuje Janez Krstnik, zavetnik cerkvice na Spodnjem Otoku. Ta je značilna po tem, da v spomin na čase turških vpadov že ob enajstih zvoni poldne. Ob krajevnem prazniku je KS s 170 prebivalci, ki je bila ustanovljena leta 1999, dobila tudi svoj grb in zastavo. Na sobotni slovesnosti ob prazniku sta jo slovesno razvila predsednik sveta KS Jože Bešter in radovljiški župan Janko S. Stušek. U. P.

Vir: Gorenjski Glas, 28. 6. 200

****

Spodnji Otok danes

Spodnji Otok na orto-foto posnetku, 2013
Vir: geopedija.si

Spodnji Otok na topografski karti, 2013
Vir: geopedija.si

*****

Stare domačije na Spodnjem Otoku

Špendav

Spodnji Otok št. 1 – Spendau (lastnik Tschuk Michael / Čuk Miha, FK 1827), Spendou (lastnik Čuk Mihael, RFK 1868), Spendav (lastnik Jerina Matthaus, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 3 – Pri Špendavu.](#)

Pri Špendav
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Vovk

Spodnji Otok št. 2 – Vouk (lastnik Thoneitz Johann, FK 1827), Vovk (lastnik Tonejc Anton, RFK 1868), Vovk (lastnik Tonejz Johann, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 22 – Pri Voku.](#)

Ljudmila Tonejc-Arh, 1909-1937
Vir: delcampe.net

Požlep

Spodnji Otok št. 3 – Poschlep (lastnik Jurgelle Georg, FK 1827), Požlep (lastnik Jurgele Anton, RFK 1868), Orel / Požlep (lastnik Klemenž Gertraud, SA 1886). // Spodnji Otok št. 4 – Pri Požlepu.

Pri Požlepu

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Orel / Cvek

Spodnji Otok št. 4 – Voru (lastnik Mlaker Joseph / Mlakar Jožef, FK 1827), Vorel (lastnik Mlakar Matevž, RFK 1868), Orel / Požlep (lastnik Mlaker Matthäus), SA 1886). // [Spodnji Otok št. 5 – Pri Cveku](#).

Pri Cveku

Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Berbalč

Spodnji Otok št. 5 – Virbalzh (lastnik Arch Valentin, FK 1827), Berbalč (lastnik Arh Valentin, RFK 1868), Vebalč (lastnik Arch Johann, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 21 – Pri Brbalču](#).

Klemenčk

Spodnji Otok št. 6 – Klementsek (lastnik Klander Georg, FK 1827), Klemenc (lastnik Klander Janez, RFK 1868), Klemenčk (lastnik Klauder Johann, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 20 – Pri Klemenčku](#).

Številke 7 ni v seznamih 1826 in 1868.

Mišna

Spodnji Otok št. 8 – Mischna (lastnik Menzeiger Johan, FK 1827), Mišna (lastnik Mencinger Jaka, RFK 1868), Mišena (lastnik Menzinger Jaka, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 7 – Pri Mišnu.](#)

Branovc

Spodnji Otok št. 9 – Branouz (lastnik Tschoph Josef, FK 1827), Branovc (lastnik Kosel Jur, RFK 1868), Branovec (lastnik Roppel Georg, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 9 – Pri Branovcu.](#)

Kral / Kralj

Spodnji Otok št. 10 – Kral (lastnik Klemenž Joseph, FK 1827), Kralj (lastnik Klemenc Jožef, RFK 1868), Kralj (lastnik Klemenž Joseph, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 8 – Pri Kralju.](#)

Kolovratar / Kovoretar

Spodnji Otok št. 11 – Koloretar (lastnik Klander Kasper, FK 1827), Kovoretar (lastnik Klander France, RFK 1868), Kolovratar (lastnik Klander Franz, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 12 – Pri Kovoretarju.](#)

Osenek / Avsenik // Babnek

Spodnji Otok št. 12 – Ossenek (lastnik Ausseneg Simon / Avsenik Simon, FK 1827), Avsenek (lastnik Knafel Janez, RFK 1868), Aubinig (lastnik Knafel Bartholomäus, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 12 – Pri Babneku.](#)

V hiši so živele sama dekleta.

Vir: RAGOR

Pri Babneku
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Jožek

Spodnji Otok št. 13 – Joschik (lastnik Thonitz Markus, FK 1827), Jožek (lastnik Tonejc Matevž, RFK 1868), Jožek (lastnik Tonejz Matthäus, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 13 – Pri Jošku.](#)

Pri Jošku
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Tomazek / Zahovc

Spodnji Otok št. 14 – Tamasel (lastnik Blaschitsch Martin / Blažič Martin, FK 1827), Zahovc (lastnik Muli Andrej, RFK 1868), Šahovc (lastnik Mulej Andreas, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 15 – Pri Begmastru.](#)

Lastnik je bil po poklicu cestar, od tod tudi hišno ime.

Vir: RAGOR

Ovčak

Spodnji Otok št. 15 – Outsčak (lastnik Pristou Peter, FK 1827), Ovčak (lastnik Pristavc Mihal, RFK 1868), Učak (lastnik Pristauz Michael, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 16 – Pri Očaku.](#)

Matičk / Jurk

Spodnji Otok št. 16 – Mathitschek (lastnik Rossman Georg, FK 1827), Matiček (lastnik Rozman Matevž, RFK 1868), Mattiček (lastnik Rosmann Mathias, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 18 – Pri Jurku.](#)

Matičk

Spodnji Otok št. 17 – Matiček (lastnik Resman Jurij, FK 1827), Matiček (lastnik Rozman Matevž, RFK 1868). // [Spodnji Otok št. ?.](#)

Mačic / Mac

Spodnji Otok št. 18 – Mathich (lastnik Jarz Joseph, FK 1827), Mačic (lastnik Pogačar Jožef, RFK 1868), Mačec (lastnik Pogazher Joseph, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 6 – Pri Mašču / Pri Macu.](#)

Pri Macu
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)

Tišler

Spodnji Otok št. 19 – Tišler (lastnik Meglič Janez, FK 1827), Tišler (lastnik Meglič Urša, RFK 1868). // [Spodnji Otok št. ?](#).

Knafel

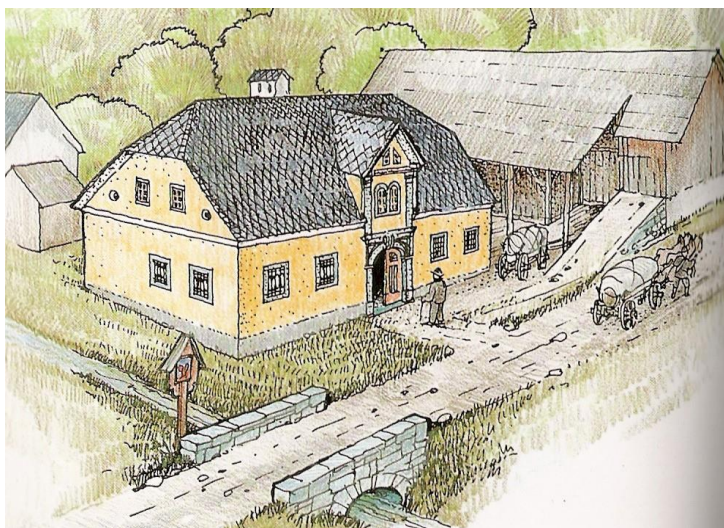
Spodnji Otok št. 20 – Knafel (lastnik Knafel Andreas, FK 1827), Knafel (lastnik Vjester Janez, RFK 1868), Knafel (lastnik Bešter Johann, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 19 – Pri Knaflju](#).

Kral / Žabar

Spodnji Otok št. 21 – Kral (lastnik Klemenž Joseph, FK 1827), Pavel (lastnik Šušteršič Pavel, RFK 1868), Žabar (lastnik Menzinger Matthias, SA 1886). // [Spodnji Otok št. 2 – Pri Žabarju](#).

Domačiji so pravili tudi Pər Žábarjə, ker so včasih lovili žabe za prehranjevanje.
Vir: RAGOR

Gostišče pri Žabarju na Spodnjem Otoku, 18. st. / Vir: USnS

**Pri Žabarju
Vir: RAGOR (arhiv GM Kranj)**

Mencger

Spodnji Otok št. 23 – (lastnik Mencinger Matjaž, RFK 1868). // Spodnji Otok št. 2 – Pri Mencgarju.

Zgrajeno v letih 1826-1868. / Nekdanja gostilna »Žababirt«.
Vir: Dežela

Brošč / pri Brodarju

Spodnji Otok št. 22 – Brassizi (lastnik Jurgelle Mathias, FK 1827), Broc (lastnik Jurgele Andrej, RFK 1868), Brošt (lastnik Jurgelle Josiph, SA 1886). // Spodnji Otok št. 1 – Pri Broščarju.

Pri Grudnu

Spodnji Otok št. 10 – Pri Grudnu.

Pri Amerikancu / Pri Dolf

Spodnji Otok št. 11 – Pri Grudnu.

Hišno ime izhaja iz ledinskega imena Na Amêrik. Do takšnega ledinskega imena naj bi prišlo zato, ker je lepo kot v Ameriki. / Znano je tudi hišno ime Pær Dólf.

Vir: RAGOR

**Pri Amerikancu
Vir: RAGOR (Foto: Nina Kobal)**

Finžgar

Spodnji Otok št. 17 – Pri Finžgarju.

.....

Polni viri naslovov:

.....

To je osnovna mapa, kjer bodo zbrani članki, ki jih bomo o Otoku (in okolici) našli v digitaliziranih starih časopisih. Začasno bodo nekaj časa v tej mapi tudi najstarejše podobe (vedute, slike, fotografije ...), karte (zemljevidi, mape ...) in podobno (npr. skeni občinskih žigov, poštnih žigov ...).

Ko bo vsega preveč, bomo mapo razdelili v dve; v bistvu bomo iz te mape naredili bogatejšo mapo, ki bo nosila naslov »Zgodovina Otoka«. V to mapo pa bomo potem vlagali vse, kar bomo našli (in seveda lahko pretipkali ali poskenirali) o tem koncu naše občine.

Tak primer so »dobravske mape«. Kaj vse se da najti o majhnih zaselkih pa nam je pokazal g. Rok Gašperšič z fenomenalno knjigo *Monografija vasi Mišače*.

Nam znana literatura, ki govori o zgodovini Otoku (in okolici):

-

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak – DAR

Prvič objavljeno: 30. 6. 2017

glavrencak@gmail.com